

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 20/2005 vp

Hallituksen esitys laeiksi kirkkolain 22 luvun 8 §:n, verontilityslain 13 §:n ja kirkon keskusrahastosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä lokakuuta 2005 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi kirkkolain 22 luvun 8 §:n, verontilityslain 13 §:n ja kirkon keskusrahastosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta (HE 173/2005 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Matti Hietanen, opetusministeriö
- johtaja Leena Rantanen, Kirkon keskusrahasto, edustaen myös Kirkkohallitusta.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- valtiovarainministeriö
- Verohallitus
- Suomen Kuntaliitto
- Helsingin seurakuntayhtymä
- Espoon seurakuntayhtymä
- Oulun seurakuntayhtymä.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kirkkolakia, verontilityslakia ja kirkon keskusrahastosta annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan, että verontilityslain mukaista seurakuntien yhteisövero-osuuden jakoperustetta muutettaisiin siten, että puolet yhteisöverosta jaettaisiin nykyisten jako-osuuserusteiden mukaisesti ja puolet jaettaisiin seurakuntaa tai seurakuntayhtymää vastaavan kunnan tai kuntien asukaslukujen suhteessa. Nykyisin runsaasti yhteisöverotuloa saavien seurakuntatalouksien tulonmenetyksien lieventämiseksi kirkkolakia muutettaisiin siten, että perusmaksua olisi mahdollista periä seurakunnilta pelkästään

laskennallisen kirkollisveron perusteella. Tällä hetkellä maksuperusteena on sekä laskennallinen kirkollisvero että maksuunpannun yhteisöveron osuus. Samalla esitetään nykyisen seitsemän prosentin enimmäismaksun nostamista kymmeneen prosenttiin.

Kirkon keskusrahastosta annetussa laissa säädettyä verotulojen täydennystä koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että täydennyksen myöntämisessä huomioitaisiin asukastiheyden lisäksi seurakunnan jäsenmäärä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen tarkoituksena on tasata yhteisöveron tuoton jakaantumista evankelisluterilaisen kirkon seurakuntien ja seurakuntayhtymien kesken siten, että osa yhteisöveron tuotosta ohjautuisi nykyistä varmemmin kaikille seurakunnille käytettäväksi muun muassa yleisten hautausmaiden ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin.

Hautaustoimilain (457/2003) esitöiden mukaan lain 22 §:ssä tarkoitettu rahoitus yleisten hautausmaiden ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin sisältyy nykyisellään seurakuntien yhteisöveron tuotosta saamaan osuuteen (HE 204/2002 vp).

Opetusministeriö on antanut hautaustoimilain seurantatyöryhmän valmistelun pohjalta lokakuussa 2004 eduskunnan hallintovaliokunnalle selvityksen hautaustoimen maksuista (MINS 3/2004 vp — HaVL 10/2005 vp). Selvityksessä käsiteltiin laajasti hautaustoimen maksujen määrittelyä ja kustannusten korvaamista seurakunnille. Nykyisen järjestelmän keskeisenä ongelmana selvityksessä pidettiin sitä, että yhteisöverotulojen jakaantuminen seurakuntien kesken ei vastaa hautaustoimen kustannusten jakautumista. Tämä tilanne on koettu epäoikeudenmukaiseksi niissä seurakunnissa, joissa yhteisöverotulojen määrä suhteessa hautaustoimen kustannuksiin on vähäinen.

Maksusääntelyn muuttamista parempana lähestymistapana edellä mainitussa ministeriön selvityksessä pidettiin hautaustoimen rahoituksen kehitystä tasapuolisemmaksi siten, että kunkin yksittäisen seurakunnan yhteisöverotulo-osuus vastaisi paremmin sille hautaustoimesta aiheutuvia kustannuksia. Hautaustoimen kokonaiskustannusten suhteen johtopäätöksenä oli, että seurakuntien yhteisöverotulot riittävät koko kirkon tasolla ja pidemmällä aikavälillä tarkas-

teltuna keskimäärin kattamaan hautaustoimen nettokulut.

Seurakunnille tulevan yhteisöveron osuuden perusteena on käytetty myös muita seurakuntien yhteiskunnallisia tehtäviä. Vuoden 2004 tilinpäätösten perusteella seurakuntien yhteisöverotulot kattavat koko kirkon tasolla vain hautaus-toimen ja kirkonkirjojen pidon nettokulut. Yhteisöverotuloista ei mainittujen tehtävien rahoittamisen jälkeen jää enää varoja seurakuntien muiden luonteeltaan yhteiskunnallisten tehtävien kustannusten rahoittamiseen.

Suomessa on noin 430 seurakuntataloutta, joista noin 200 on keskusrahaston avustusrjestelmän piirissä. Loput noin 230 seurakuntaa tulevat toimeen ilman keskusrahaston avustuksia. Yhteisöveron jakautuessa uudelleen kirkon sisällä noin 40 seurakuntataloutta menettää yhteisövero-osuuttaan ja vastaavasti noin 380 seurakuntataloutta saa lisää tuloja. Suurimmat tulonsiirrot koskevat vähennyksinä Helsingin, Espoon ja Oulun seurakuntayhtymiä sekä Salo-Uskelan seurakuntaa.

Hallituksen esitys pohjautuu kirkkohallituksen kirkolliskokoukselle tekemään esitykseen, jonka kirkolliskokous on saadun selvityksen mukaan hyväksynyt yksimielisesti.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Lauri Kähkönen /sd
vpj.	Veijo Puhjo /vas	Kari Kärkkäinen /kd
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Lauri Oinonen /kesk
	Nils-Anders Granvik /r	Heli Paasio /sd
	Lasse Hautala /kesk	Satu Taiveaho /sd
	Hannu Hoskonen /kesk	Tapani Tölli /kesk
	Jyrki Kasvi /vihr	Ahti Vielma /kok
	Esko Kurvinen /kok	Tuula Väättäinen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.